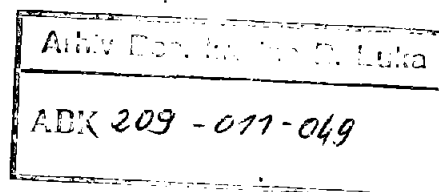

ARHIV BOSANSKE KRAJINE
BANJA LUKA

HASAN HOT

SJEĆANJE NA NEKE ISTAKNUTE LIČNOSTI RADNIČKOG POKRETA

Došao sam u Banju Luku u vrijeme snažnog bujanja sindikalnog i političkog pokreta radničke klase jer je u periodu 1935-1936.godine u Banjoj Luci Partija stekla ogromni autoritet i predstavljala najorganizovaniji i najmoćniji politički činilac u gradu. Podsjetio bih na aktivnost svih podružnica sindikata, aktivnost KAB-a, RKUD "Pelagića", RSD "Borca", Ženskog pokreta, zatim na akcije Lige za mir, manifestacije protiv Olimpijade u Berlinu itd. Sve su to bile masovne akcije koje je organizirala partijska organizacija grada, tako da je Banja Luka po političkoj obojenosti bila već tada "crvena". Naročito je padala u oči i brojnost manifestacija i takva snaga u organizaciji da je bilo moguće u svakom trenutku pokrenuti u razne akcije hiljade građana.

Takvu sam Banju Luku zatekao i bilo mi je drago što sam došao da živim u jednom politički naprednom gradu, u čiji sam se život odmah uklopio.

Od tadašnjih banjalučkih revolucionara prvo sam lično upoznao ASIMA ALIHODŽIĆA. Sa Asimom me je upoznala moja djevojka, kasnija supruga. Upoznali smo se krajem 1935. ili početkom 1936.godine, u vrijeme kada je Asim radio još kao sudija. Kao advokat je počeo raditi, mislim, 1937.godine.

Asim je davao utisak staloženog čovjeka, realnog u ocjenama i pristupačnog u ophodjenju. Posvećivao je dosta pažnje svom političkom izgrađivanju i proširivanju kulturnih horizonata. Već tada sam primjetio da marljivo izučava turski i arapski jezik, a tek kasnije da je i dobar znalac marksističke teorije, onda kada smo se zbližili i kada je na bazi stečenog političkog povjerenja govorio o svojim političkim uvjerenjima. Tada mi je i rekao da je došao u neki politički sukob sa Os-

manom Karabegovićem, koji je imao čak i fizičke dimenzije jer su se sukobili Osman Karabegović, Šefket Maglajlić i još neki na jednoj strani i Asim Alihodžić i par njegovih istomišljenika na drugoj strani. Međutim, o detaljima i uzrocima mi nije govorio. Stekao sam utisak da to nije bila neka ozbiljna tuča, već da je neko nekoga udario pa mu je ovaj udarac vratio. Teško je tu razgraničiti uzrok i povod, ali vjerujem da je uzrok bio u onom sukobu i onoj frakcijskoj konfrontaciji kada je u Banjoj Luci donesena odluka da se Asim Alihodžić isključi iz Partije.

Mada sam sa Asimom bio veoma intiman, nije mi ništa govorio o svom isključenju iz KPJ, što sam tek mnogo kasnije doznao. Sa Asimom sam tada stanovao u istoj kući u cijelom periodu 1936-1938. godine. Bila je to kuća Šemsage Husedžinovića u blizini gradskog mosta kod Kastela. Bila je smještena odmah do zgrade Hamzage Husedžinovića, koja i danas postoji. Masivna zgrada na sprat Hamzage Husedžinovića bila je prva kuća do zgrade nekadašnje Opštine, a do nje kuća Šemsage (druga zgrada od Gradske opštine), koja se srušila 1945/46. godine kada je Vrbas toliko podlokao obalu da je pomicanje tla dovelo do rušenja dijela kuće prema Vrbasu.

U toj je kući Asim Alihodžić stanovao sve do odlaska u Zagreb 29. aprila 1941. godine jer je Šemsagina žena Ifeta bila rođena sestra Asima. Ifeta je tada bila udovica. U braku sa Šemsagom imala je samo kćerku Bedriju.

U jednoj sobi stanovala je Ifeta sa Bedrijom, a u sobi do ove stanovao sam ja. Preko puta moje sobe stanovali su Danko, Vojin i Zorica Mitrov, koji su se tada još školovali. U četvrtoj sobi stanovao je Asim Alihodžić.

Ovaj sam stan dobio posredstvom moje djevojke Lutvije, kćerke Asimove sestre Fatime. Postao sam, takoreći, član porodice. Asim i ja hranili smo se zajedno sa Ifetom i Bedrijom kao u jednom domaćinstvu.

Asim je imao tri sestre (Ifetu, Fatimu i Munibu) i dva brata (Muhameda i Besima). Oba brata su mu ranije umrla, a i sestra Senija. Asimov otac bio je porijeklom iz Travnika, ali je živio i radio u Banjoj Luci kao Muftija. Tako je i Asim rođen u Banjoj Luci 20. avgusta 1903. godine.

Porodica muftije Ibrahima Alihodžića stanovala je preko puta ulaza u Crnu kuću malo u desno u jednoj bosanskoj kući na sprat, koja je bila smještena kod samog zavijutka ulice, gdje je sada probijen produžetak ulice Ive Mažara. Poslije potresa 1969. godine ova je kuća srušena, a tu je sada parkiralište SUP-a do Crne kuće.

Poslije smrti svoga muža, Asimova majka Hadžera, rođjena Pračić, preselila se u današnju ulicu Fadila Maglajlića u jednu kuću do same kuće Fadila Maglajlića. Hadžera je živila veoma teško poslije smrti svoga muža jer je trebalo izdržavati brojnu porodicu sa veoma malim prihodima. Hadžera je umrla 1936. godine i sahranjena u haremu kod tzv. debele džamije, koja se nalazila na samom početku današnje Kozarske ulice.

Asim je pohađao Realnu gimnaziju u Banjoj Luci, gdje je maturirao 1923. ili 1924. godine. Poslije je studirao u Zagrebu. Dobro je poznavao Akifa Šeremeta o kome mi je pričao sa oduševljenjem, naročito o tome kako je oko sebe okupljao banjalučku omladinu i na nju vršio ideološki uticaj. Stekao sam utisak da je Akif razbuktao oduševljenje kod omladine sa ideologiju marksizma.

Koliko sam od Asima mogao čuti, on je za člana KPJ primljen 1924. godine i da ga je u Partiju primio Akif Šeremet kao i Vesu Maslešu.

Podsjećam se da mi je Asim rekao da je Akif Šeremet emigrirao iz Zagreba u Austriju 1930. godine i da je poslije otišao u SSSR. Druge detalje od njega nisam doznao, ali vjerujem da se sa Akifom vidjao kad je prešao u ilegalnost. Nekako u to je vrijeme Asim i završavao studij prava.

U vrijeme boravka u Banjoj Luci 1936. godine i dalje Asim se emocionalno vezao sa Olgom Bilčević, koja je ranije bila udata za nekog kapetana jugoslovenske vojske. Poslije smrti svoga muža živjela je u kući svoga oca Djure Bilčevića, tada penzionera. Djuro Bilčević stanovao je u istoj ulici na desnoj strani u pravcu ulice Irfana Gvoždžara, preko puta kuće Hamdije Afgana.

Olga je imala dvije sestre, Miru i Dragicu, i brata koga su svi zvali Pucu. Pucu su ubile ustaše novembra 1942. god.

Naime, u novembru 1942. godine bio je pogreb nekog ubijenog ustaše. U vrijeme dok je prolazila pogrebna povorka Puco se nasmješio i dao neki svoj politički komentar na račun ustaškog pokreta. Ustašama to je bilo dovoljno da ga odmah uhapsu i zvjerski muče. Kako sam čuo od njegove sestre Mire, njega su poslije mučenja stavili golog u bure s vodom tako da se smrznuo na hladnom vremenu.

Olga Bilčević počela je da živi sa Asimom 1935. godine jer sam njihovu vezu zatekao po dolasku u Banju Luku. Svoju vezu nisu legalizirali brakom jer je ona stanovala kod svog oca Djure kroz svo vrijeme dok sam bio u Banjoj Luci.

Kod Asima u stan dolazili su mnogi drugovi. Sve nisam upoznao, ali se sjećam da su često dolazili: Safet Filipović, Stevo Nešić, Fadil Maglajlić, Veljko Djordjević, Muhamed Kazaz (naročito 1938), Abduselam Blekić-Šandor, Abduselam Gvoždžar, Habib Muratbegović, Husnija Džumrukčić, Hajro Moralić, Avdo Čardžić (poslije povratka sa robije) i mnogi drugi. Naročito bih naglasio brojne posjete partijskih drugova i česte sastanke kod Asima u vrijeme priprema za decembarske izbore 1938. godine, kada se Asim Alihodžić veoma mnogo lično angažovao.

Inače, svo vrijeme održavani su sastanci u Asimovoj sobi. Sve je bilo zadimljeno od dima cigareta jer se mnogo pušilo. U vrijeme priprema za izbore 1938. godine u nekoliko navrata dolazio je kod Asima i VESELIN MASLEŠA. Ti su se sastanci pretežno održavali u večernjim satima.

Sa Asimom bio sam veoma blizak. Zvao me "crveni plkovnik", kombinujući našu i rusku riječ. Ljeti smo često išli zajedno na kupanje. Kupali smo se najčešće na dijelu obale Vrbasa nazvanom Abacija. Na kupanje su dolazili najčešće i Hajro Moralić i Safet-Fric Filipović, bliski prijatelji Asima. Na kupanje su dolazili i drugi, ali nešto redje u odnosu na ovu dvojicu.

28. februar 1977. godine

Banja Luka

(Hasan Hot)